

**UCHWAŁA NR XLI/186/10
RADY GMINY KUŹNICA
z dnia 8 października 2010r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591; z 2002r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; z 2005r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009r. Nr 52 poz. 420, nr 157 poz. 1241; z 2010r. Nr 26 poz. 142 i 146, Nr 106 poz. 675), oraz art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362, Nr 202 poz. 1551, Nr 219 poz. 1706, Nr 221 poz. 1738; z 2010r. Nr 28 poz. 1046, Nr 40 poz. 229, Nr 81 poz. 527, Nr 125 poz. 842), Rada Gminy Kuźnica uchwala co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kuźnica.

§ 3

Traci moc uchwała nr XXV/133/05 Rady Gminy Kuźnica z dnia 16 marca 2005r.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Kuźnica.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY KUŹNICA
mgr inż. Janusz Bilmin

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XLII/186/10
Rady Gminy Kuźnica
z dnia 8 października 2010 r.

GMINNY SYSTÉM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

I. WSTĘP

Podstawą opracowania Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną jest art.17 pkt 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j. z 2009 r. Dz. U. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.). Dobrze funkcjonująca wspólnota lokalna ma swe korzenie w zasobach własnych - silnych, prawidłowo wypełniających swe społeczne funkcje, rodzinach. Dokonujące się współcześnie przemiany gospodarczo - społeczne często jednak zaburzają ich dotychczasową stabilność i równowagę socjalną. Tam, gdzie natężenie zagrożeń jest znaczące, rodziny stają w obliczu nawarstwiających się problemów i są bezradne w ich przezwyciężaniu. Potrzebują coraz większej pomocy ze strony państwa i instytucji wspierających.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów rodziny w integracji ze środowiskiem.

Rodzina i dziecko stanowią zasadnicze kwestie w polityce społecznej. Działalność na rzecz rodzin dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania w obliczu ryzyka życiowego. Natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci mają przede wszystkim na celu ochronę ich praw, wyrównywanie ich szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Podstawowym, obok prawnego, uzasadnieniem budowania programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną jest potrzeba systemowego, w skali gminy, rozwiązywania istotnych problemów społecznych, który gwarantuje koordynację i nie powielanie działań, rozwój i innowacyjność oraz szybkość interwencji przy jednoczesnym zapewnieniu dobrego przepływu informacji.

II. ANALIZA PROBLEMU

Analiza poparta jest rozeznaniem środowiskowym pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy. Zawiera w sobie sugestie zgłaszane przez pedagoga szkolnego, wychowawców i nauczycieli. Występujące problemy dotyczące dziecka i rodziny na terenie gminy zgłaszane przez Policję oraz kuratorów sądowych miały znaczący wpływ w określeniu analizy problemu. Informacje zebrane przez wszystkie służby społeczne zawierały w sobie sugestie, w jaki sposób pomagać w rozwiązywaniu pojawiających się problemów społecznych.

1. SYTUACJA DZIECKA I RODZINY W GMINIE KUŹNICA - NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROWZWIĄZAŃ

Bariery

Rozeznanie w terenie dokonane przez pracowników socjalnych GOPS, wskazuje iż dzieci i młodzież jak również całe rodziny mieszkające na terenie gminy natrafiają na następujące bariery:

- brak zajęć pozaszkolnych, bardzo skromna oferta wypełnienia czasu wolnego,
- brak miejsc pracy dla rodzin,

- niewielka możliwość znalezienia godziwej rozrywki w wolnym czasie.
- mała ilość instytucji pomagających w trudnej sytuacji.
- brak odpowiedniej profilaktyki.
- brak właściwej informacji o możliwościach pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonych demoralizacją i uzależnieniami.
- słabe relacje interpersonalne między rodzicami a młodymi.
- brak usług na terenie gminy w formie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin mających trudności lub wykazujących potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych

Co należy zmienić

Celem poprawy istniejących sytuacji proponuje się następujące rozwiązania:

- organizowanie większej ilości imprez sportowych
- zwiększenie ilości zajęć na boisku sportowym, sali gimnastycznej.
- wykorzystanie własnej sali sportowej do zajęć w zakresie zdrowia i sprawności.
- kontynuowanie i rozszerzanie zajęć wychowania fizycznego w szkołach
- stworzenie szerokiej oferty zagospodarowania czasu wolnego poprzez bogatą i atrakcyjną listę zajęć pozalekcyjnych i imprez, w tym sportowych.
- większy nacisk na odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i rówieśników
- kontynuowanie dożywiania w tym z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- kontynuowanie pomocy w formach prowadzonych przez GOPS.
- dofinansowanie wypoczynku i wyjazdów dzieci na wycieczki, kolonie, obozy.
- kontynuować system pomocy np. stypendia

2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Kuźnica jest gminą, na terenie której znajduje się przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, w których oprócz kadry pedagogiczno – wychowawczej zatrudnieni są: logopeda i pedagog szkolny. Prowadzona jest współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w Sokółce. Przeprowadzane są badania pedagogiczne, określające sposób kształcenia dzieci. Skutkuje to dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych potrzebach edukacyjnych. Badaniu logopedycznemu zostają poddane dzieci z wadami wymowy i innymi zauważalnymi wadami oraz prowadzona jest gimnastyka korekcyjna. Ponadto prowadzone są konsultacje logopedyczne. Szkoła współpracuje także z kuratorami sądowymi. Instytucje te wymieniają się informacjami na temat sytuacji dzieci w rodzinach objętych opieką kuratora, wspólnie poszukują możliwości pomocy i rozwiązania problemów, rozważają przyczyny wejścia dzieci w konflikt z prawem. Dzięki takiej współpracy rozwiązywane są problemy rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych.

Realizowana jest pomoc w postaci dożywiania uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Przeprowadzone rozmowy z nauczycielami oraz pedagogiem szkolnym dotyczyły określenia bezpieczeństwa ucznia w szkole i najbliższym środowisku, otoczeniu, relacji z nauczycielami, problemów wychowawczych, materialnych, zagrożenia wynikającego z agresji wśród młodzieży, brania różnych używek oraz oczekiwań rodziców wobec szkoły. Wyniki tych badań pozwoliły określić ogólną sytuację szkolną z uwzględnieniem stopnia bezpieczeństwa, ewentualnych zagrożeń i atmosfery w szkole odczuwanej przez uczniów. Nie ujawniły jednak

występowania na szerszą skalę zjawisk jak: używanie środków odurzających, narkotyków, picie alkoholu, palenie papierosów oraz zwróciły uwagę na stan zagrożenia agresją i przypadki wagarów.

W związku z uzyskanymi wynikami rozmów podjęto następujące działania: w ramach szkolnych programów profilaktycznych wprowadzono do realizacji kwestie i problemy, które młodzież sygnalizowała jako ważne dla niej, przeprowadzono pogadanki, spotkania z uczniami i rodzicami. Nastąpiła stała współpraca z instytucjami wspomagającymi w procesie wychowania i nauczania, zwiększono czujność nauczycieli w czasie przerw śródlekcyjnych oraz zwrócono uwagę na kulturę słowa. Ustalano również przyczyny występowania i szkodliwość zjawisk negatywnych, a także podjęto dalsze obserwacje zachowań i działań uczniów. Zwrócono szczególną uwagę i otoczono opieką uczniów mających trudności w funkcjonowaniu w szkole.

W ramach programów profilaktycznych szkoły prowadzą profilaktykę w zakresie uzależnień – organizowane są pogadanki, spotkania edukacyjne z młodzieżą, lekcje wychowawcze, które mają ukazywać skutki zdrowotne i społeczne stosowania używek. W ramach niej kształtowane mają być przy wykorzystaniu aktywizujących metod w procesie edukacji umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów (reagowanie asertywne), jak również analizowane są przyczyny i skutki agresji.

Ponadto realizowane są spektakle profilaktyczne, zajęcia warsztatowe mające na celu przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat agresji, jej przyczyn i przejawów.

Szkoła uczyła uczniów na agresję dziecięcą. Szczególną uwagę zwraca też na działania profilaktyczne, zdrowotne – realizują programy propagowania zdrowego trybu życia, zdrowia fizycznego (gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna).

Pedagog szkolny sygnalizuje, że w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą należy podjąć następujące kwestie: pozytywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie kół zainteresowań, zajęcia pozalekcyjne, spektakle profilaktyczne, spotkania edukacyjne, rozmowy indywidualne, współpraca z różnymi instytucjami nastawionymi na pomoc dzieciom, monitoring, dyżury nauczycieli, organizowanie zabaw i różnych zajęć podczas przerw.

Szkoła proponuje następujące formy pomocy:

- dla uczniów:
 - atrakcyjne spędzanie wolnego czasu, w tym rozwijanie kół zainteresowań, zajęć sportowych, kontynuacja zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, udział w konkursach,
 - organizowanie dożywiania, pomocy uczniom w uzyskiwaniu bezpłatnych podręczników, wyprawki szkolnej,
 - prowadzenie zajęć korekcyjnych, logopedycznych, wsparcie ze strony nauczycieli, pedagoga szkolnego,
 - badanie sytuacji rodzinnej poprzez bezpośredni kontakt z rodziną (wywiady środowiskowe).
- dla rodziców:
 - konsultacje indywidualne i rozmowy z nauczycielami, logopedą, wychowawcą, pielęgniarką, dyrektorem,
 - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i kierowanie dzieci na badania,
 - wspólne imprezy klasowe i szkolne,
 - dofinansowanie wyjazdów na wycieczki, kolonie letnie, do kina itp.
 - wnioski o stypendia szkolne.

- pośredniczenie w kontaktach z GOPS.
- na terenie szkoły:
 - zajęcia i szkolenia z zakresu profilaktyki wychowania dla nauczycieli i dzieci.
 - szkolenia dla nauczycieli z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
 - realizacja programów profilaktyki agresji, przemocy i uzależnień.
 - pogadanki dla uczniów prowadzone przez Policję

III. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1

POPRAWA STANU FUNKCJONOWANIA RODZINY

Cele operacyjne:

- 1. Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych**
- 2. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin**
- 3. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem**

Zadania do celu operacyjnego 1:

- Diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie
- Wdrażanie programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych służących rozwojowi rodziny
- Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny
- Analiza systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań prowadzona przez pracowników socjalnych GOPS
- System wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą

Zadania do celu operacyjnego 2:

- Wspieranie form współpracy instytucji oświatowych z rodzicami jako partnerami w procesie dydaktyczno - wychowawczym dzieci
- Wspieranie rodzin w kryzysie oraz zagrożonych patologiami
- Rozwijanie systemu poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń demoralizacją i uzależnieniami dzieci i młodzieży w zależności od potrzeb

Zadania do celu operacyjnego 3:

- Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin
- Obejmowanie rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych pomocą społeczną
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Urząd Gminy, szkoła, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Środki finansowe:

Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa

Partnerzy:

Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2**POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM****Cele operacyjne :**

1. Wzbogacenie oferty edukacyjnej
2. Wspieranie uczniów uzdolnionych
3. Wspieranie potrzeb edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
4. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem

Zadania do celu operacyjnego 1:

- Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży
- Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych
- Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc dla dzieci i młodzieży szkolnej (stypendia, zasiłki, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczkach szkolnych)

Zadania do celu operacyjnego 2:

- Monitoring uczniów, wspieranie ich rozwoju, wyróżnianie i nagradzanie
- Organizacja oferty edukacyjnej dla młodzieży szczególnie uzdolnionej
- Możliwość przyznania stypendium motywacyjnego

Zadania do celu operacyjnego 3:

- Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych
- Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych

Zadania do celu operacyjnego 4:

- Zapewnienie opieki pedagoga w szkole
- Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu
- Organizacja świetlic szkolnych i środowiskowych

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Urząd Gminy, szkoła, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Środki finansowe:

Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: organizacje pozarządowe

Partnerzy:

Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pożytku publicznego, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Caritas Archidiecezji Białostockiej, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Sokółce

Cel strategiczny 3**POPRAWA STANU ZDROWIA POPULACJI W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZEC
ROZWÓJ SPORTU I REKREACJI****Cele operacyjne:**

1. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży
2. Promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież
3. Wspieranie opieki zdrowotnej

Zadania do celu operacyjnego 1:

- Wykorzystywanie szkolnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży
- Stworzenie warunków organizacyjnych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówce oświatowej, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczorowych
- Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe)
- Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej

Zadania do celu operacyjnego 2:

- Wspieranie plenerowych imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz rodzin
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii
- Wspieranie różnych form turystyki szkolnej
- Wzbogacanie oferty sportowej placówki oświatowej (zajęcia pozalekcyjne)

Zadania do celu operacyjnego 3:

- Zapewnienie opieki pielęgniarstwa w placówce oświatowej oraz w ośrodku zdrowia
- Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia)
- Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych
- Opieka stacji Caritas w zakresie opieki zdrowotnej

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Szkoła, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Caritas Archidiecezji Białostockiej

Środki Finansowe:

Budżet gminny, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: organizacje pozarządowe

Partnerzy:

Urząd Gminy, organizacja pożytku publicznego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 4**POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY****Cele operacyjne:**

1. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży
2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży
3. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem

Zadania do celu operacyjnego 1:

- Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego

Zadania do celu operacyjnego 2:

- Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży
- Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami
- Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców

Zadania do celu operacyjnego 3:

- Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży
- Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku
- Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”
- Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Urząd Gminy, szkoła, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja

Środki finansowe:

Budżet gminy

Partnerzy:

Sądy, kuratorzy sądowi, organizacje pożytku publicznego

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach zapisanych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.